

L'Agrupació excursionista Icària

Aquesta entitat, tal com el seu nom indica, és l'única al barri que s'ha dedicat a l'excursionisme i a la muntanya en les diferents vessants, cosa que en definitiva és fomentar l'amor a la natura.

Antecedents

No sempre ho ha fet amb el nom d'Icària. Un grup de socis del Centre Esportiu Júpiter, que ja tenia una anomenada ben fonamentada com a equip de futbol, va decidir l'any 1916 fundar una secció muntanyenca amb el mateix nom de Júpiter. Fins al 1921 funcionava així, però veient que els interessos eren diferents se separen i funden el Casal Icària, amb seu al que ara és el número 70 de la Rambla —aleshores Paseo del Triunfo, 50—, que s'inaugura el 2 d'abril de 1922. Aquest canvi de nom es justifica a bastament en el butlletí número 2 del desembre de 1931, amb referències als noms dels indrets del barri i al·legories poètiques al forçut déu Júpiter i a Icar, fill de Dèdal, delerós de la llibertat que no tenia.

La nova entitat va crear, a més a més, diverses seccions: fotografia, esports, secció cultural, atletisme, cultura física amb gimnàstica a l'aire lliure, esquí, secció marítima, etc. Aquestes darreres seccions van comportar dues construccions molt concorregudes pels socis, l'una a l'estiu i l'altra a l'hivern, ja que a la platja de Badalona es va instal·lar un petit xalet marítim per a la temporada de banys, i a la Molina, un altre per a la temporada d'esquí. I per a tot l'any, una casa masia a Begur.

L'activitat cultural

Però un dels pilars forts de la casa va ser la creació de la Biblioteca Popular

Catalana, l'única existent en el barri a aquells anys, i la quantitat de figures de prestigi que hi van deixar sentir la seva veu al Casal: J. Gili i Muntané, el polític del barri J. Riera i Puntí, Lluís Folch i Torras, F. Carreras Candí, J.M. Junoy, J.M. Batista i Roca, Roc Boronat (ara, un carrer del barri porta el seu nom), J. Puig i Ferrater, Pompeu Fabra, Ramon d'Abadal, Carles Soldevila, Aureli Campmany, Enric Casanovas, Tomàs Garcés, Octavi Salter i Josep M. Folch i Torras, que des de les pàgines d'*En Patufet* va impulsar els famosos "Pomells de Jovenut" —un d'ells, el Junior, instal·lat dins de la mateixa entitat—, que van ser prohibits per la dictadura de Primo de Rivera.

Molts d'aquests noms, després, van signar articles en el butlletí d'Icària, als quals caldria afegir els de Xavier Benguerel, Salvador Roca i Roca i el poeta Sebastià Sánchez Juan.

Els Jocs Florals de Muntanya

Un dels temes capdavanters de la cultura a Icària durant molt anys han estat els seus Jocs Florals. Es van iniciar l'any 1961 i eren els únics vinculats a la muntanya de Catalunya. No cal dir que la dictadura no era el temps més adequat per a aquestes mostres de catalanisme; no obstant això, es van fer fins al 1998 en els més diversos punts del Principat. Durant aquestes vint-i-set edicions van obtenir el títol de "mestres en gai saber" els poetes del barri Conxita Julià i Joaquim Fernández. Aquests dos noms es van repetir al llarg dels anys com a mantenidors o de jurat. Un altre poeta del barri guardonat va ser Anton Sala-Cornadó. I com a mantenidors, tenim altres personalitats diverses —del barri o no— com ara Joan Rendé,

Joan Buxadé, Dom Hildebrand M. Miret, Josep M. Ainaud, mossèn Pere Ribot, Ricard Creus, etc.

Sense cap mena de dubte, els Jocs Florals de Muntanya és una de les fites culturals més altes mai assolides per cap altra societat muntanyenca.

Les dones i el grup Feminal

El feminisme sempre ha tingut cabuda a l'agrupació. Ja amb el primitiu nom de Júpiter es conserva un escut esmaltat on, juntament amb el fons de les quatre barres de la nostra senyera, hi ha la silueta de dos excursionistes: un home i una dona. Ella apareix vistosament abillada amb el vestuari de l'època, que un no s'explica gaire com es podia anar per la muntanya així, però hi anaven.

També des del primer moment la dona va ser admesa i hi feia activitats —n'és la prova el grup Feminal, creat el 1923—, però curiosament, fruit del masdisme d'aquell temps, d'una manera parcial. Podia anar però sense quota de pagament, dret a vot ni ser de la directiva. Amb els anys es van

Agrupació Excursionista Icària.
La poetessa Conxita Julià d'excursió a la Roca.
5 de novembre de 1944.

Casa de banys de l'Agrupació Excursionista Icària a la platja de Badalona. Any 1920.

variar els reglaments oficials i des de fa molt la dona és sòcia de ple dret, com ho demostra el fet que, dels quaranta membres de la societat amb més de cinquanta anys d'antiguitat, tretze són dones. I d'entre aquestes dones, en destaca el nom d'Adelina Carreté, que va ser una de les primeres dones escalesadores de Catalunya.

Els nostres interlocutors

Arribats a aquest punt serà bo aclarir qui són els que em parlen d'Icària, a part dels butlletins i la seva pàgina a Internet: són dues persones, dos Manels, que en saben molt de la casa. Un d'ells és l'actual president, en Manuel Garcia i Vila, que és el soci número 22 de l'entitat i el del mandat més llarg, ja que ostenta el càrrec des del maig del 1986. El primer president va ser en Josep Gili i Muntaner, que va formar la junta inicial de set membres i va ser president durant dos anys i mig. El segon interlocutor és en Manuel Torrents i Farré, que a part d'haver ostentat diversos càrrecs directius, entre els quals hi ha el de

vicepresident i el creador del grup dansaire, és avui dia responsable de la secció de senderisme i té l'honor de ser un dels que figura com a soci amb més de cinquanta anys. Amb ells seguim parlant d'una mica de tot.

Els anys foscos

Com tota societat catalana, Icària va viure els seus anys foscos durant la Guerra Civil i, d'una manera molt especial, en la dura postguerra, ja que se li va requisar el seu local de la Rambla amb totes les seves propietats. Algunes, com ara part dels llibres i els mobles de la biblioteca i on estem reunits, es van poder recuperar l'any 1941, i es va poder retornar a les seves activitats que, poc o molt, oficialment o d'amagat s'havien anat mantenint. Havent perdut el local de la Rambla van trobar aixopluc ben a la vora, al carrer de Llull, 184, on continuen tenint el seu estatge social. Aquesta biblioteca, avui dia amb ben poca activitat, té uns vitralls originals de l'artista poblenoví i soci de l'entitat Joaquim Batlle, que també va fer unes

pintures murals per al saló principal de l'entitat amb motius al·legòrics a la seva activitat esportiva.

Una agrupació de prestigi

Són membres actius de la Federació Excursionista de Catalunya i membres fundadors de la Federació de Senders. De sempre han participat en acampades d'àmbit internacional. Els antics equips d'escacs van adquirir un renom merescut, atès que, ja en el butlletí esmentat de desembre del 1931, se'n parla d'haver assolit el títol de campions de Catalunya per equips. I posteriorment, durant els anys 1950-1955, en categoria individual, el mateix pare del senyor Garcia va guanyar-ne un campionat.

També durant molts anys, l'equip de ping-pong havia donat títols i guardons a l'entitat.

La primera marxa d'esquí nòrdic a Pla de Beret va ser portada per Icària. La secció d'esquí de fons va organitzar diverses vegades el Gran Premi Principat de Catalunya, i va potenciar les pistes de Lles.

Equip d'esquí de l'Agrupació Excursionista Icària, organitzador de la segona marxa Beret. Pla de Beret, 21 de gener de 1979. FOTO: PERE PARERA

Però quan als dos Manels se'ls veu desbordar una barreja d'emoció continguda i una satisfacció no dissimulada, al mateix temps que una mica de recança per un temps que possiblement ells no tornaran a viure, és quan em parlen del cinquantenari de l'entitat, a la dècada dels anys seixanta.

Entre les moltes activitats van fer una marxa de regu la ritat de Catalunya i una acampada general de Catalunya a Sant Joan de les Abadesses, amb rècord de participació de pers ones i tendes. D'aquesta acampada en destaquen un fet: com que estava prohibit posar la senyera, la van suplir per la de les quatre províncies catalanes. Durant l'acampada es van celebrar els Jocs Florals. Uns altres actes destacats van ser portar la llàntia vo tiva a l'ermita de Valldeu (Aiguafreda) en honor de sant Bernat Mentor, patró dels excursionistes. També cal destacar la marxa rellu eu per portar el pessebre al cim de les Agudes. Per cert, les figures del naixement eren obra de l'escultor poblenoví Josep Ricart.

També evoquen el 75è aniversari amb la marxa de regularitat de Cata-

lunya a Sant Jaume de Frontonyà, la marxa de veterans de tot el Principat amb més de mil participants a Sant Hilari Sacalm i la marxa per etapes Barcelona-Mequinensa.

I a escala internacional, destaca l'expedició de sis socis al Baghirathi-II, a l'Himàlaia, per l'aresta sud-est, de 6.512 m. Era la primera ascensió per aquesta vessant feta per un equip de l'Estat espanyol.

El premi Manuel Brun

Amb el nom d'un abnegat soci que va treballar intensament per a la societat sense voler cap càrrec directiu i que va morir als 33 anys, es va instituir a aquest guardó que honora tot aquell soci o sòcia que, igual que en Brun, ha fet la seva tasca d'una manera callada, gairebé anònima. Alguns dels guardonats, i la seva neboda Sandra, adjunta a secretaria, ens en parlen amb emoció continguda.

El moment actual amb vista al futur

En aquests moments, Icària té uns 300 socis. No és pas la seva millor època,

però continua tenint seccions ben actives com ara les de muntanyisme, esquí alpi, senderisme, infantil, sortides culturals i fotografia, amb convocatòries de cursos. De sempre han estat molt celebrades les seves exposicions fotogràfiques de Festa Major, i ara al seu local cada quinze o trenta dies es fan, amb molta acceptació popular, projeccions de diapositives o filmacions, totes sobre l'excursionisme i la natura, que els serveix per difondre l'amor a aquest món i que estan obertes a socis i a no socis.

A més a més, tenen un grup d'uns cinquanta infants que formen en l'agrupament Rakxa, dels quals esperen molt de fruit, i comparats amb altres entitats del mateix caràcter poden sentir-se molt satisfets de la previsió dels seus predecessors, ja que l'estatge del carrer de Lluís és de la seva propietat.

També som nien a tornar a tenir el xalet a la platja i el refugi a la Molina. De moment són somnis, però somnis que es poden fer realitat algun dia. Esperem que ells ho veuran, i nosaltres, també.

NICASI CAMPS I PINÓS

QUESTIONARI PER ALS MEMBRES DE L'AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA ICÀRIA

1. Des de quan és soci d'Icària?
2. En quina o quines seccions ha participat o coneix més?
3. Diguei el fet, l'excursió o l'acte que recorda amb més emoció?
4. Podria destacar algun o alguns membres de les diverses juntes, o socis, en especial?
5. Que n'espera del futur de l'Agrupació Excursionista?

La majoria de les respostes en tots els apartats són coincidents. A banda d'alguns que ho han fet de manera anònima, han respost els membres següents: Mercè Borrego, Miquel Bosch, Engràcia Casas, Josep M. Espelt, Judit Estebanell, Anna Garcés, Manel García, Sandra García, Víctor García, Maribel García, Rosa M. Gorgues, Montserrat Mirabet, Jaume Miralles, Joan Murano, Ferran Navarrete, Oriol Horrillo, Pere Parera, Lina Pérez, Rosa M. Tarrós, Manuel Torrents.

1. Hi ha qui és soci de fa dos mesos; altres que tenen l'orgull de superar els 50 anys, i altres que ostenten el seu carnet des dels dos dies de néixer, ara fa 45 anys, o des dels cinc anys, havent-ne superat els 70, passant per totes les dades d'entremig, amb una esperançadora quota de jovent de dos anys.

Viatge col·lectiu de l'Agrupació Excursionista Icària a Innsbruck. Any 1955.

2. Muntanya, esquí, campaments de primavera i tardor, senderisme, grup de danses, costellada i xerínola, esquí nòrdic, grup de jovent, espeleologia, grup juvenil, bany, casa de Begur, grans recorreguts, fotografia, esquí de fons, activitats culturals, marxa de veterans, curses d'esquí de 30 km.

3. L'ascensió al cim del Montblanc; repartiment de premis; campaments de joves; cursat d'espeleologia; visita al Museu de la Xocolata amb els menuts; Festa Major del 2003; excursió a Sant Aniol d'Agudes; anada a Zermat; pujada al Pedraforca; rebre el premi Brun; campament general de Catalunya; participar a la Fira d'Entitats; els primers Jocs Florals en què es va concedir el premi Ferran Borrego; campament general de Catalunya amb 300 tendes; diapositives; relleu de la torxa catalana Pompeu Fabra a Montserrat; haver conegut el marit; haver conegut l'esposa; focs de camp; Jocs Florals al Saló del Tinell; ser noia i haver de cotitzar en "negre" per prohibició franquista; premi Principat de Catalunya d'esquí; butlletí dedicat a la Carme Delgado; Setmana Santa al Montseny amb tots els excursionistes de Catalunya, quan no podien anar als Pirineus per motius polítics, amb

les Agudes nevades, i haver-se d'encastrar amb l'exèrcit.

4. Miquel Joan Colomines, Ferran Borrego, Frederic Llopis, Manel Pastor, Enric Alvà, Manuel García, Evarist Escudé, Manuel Brun, Ricard Segú, Maria Calvo, Francesc Martí, Isabel Deltell (la tieta), Amadeu Miralles, Lluís Arnau (Sito), Conxita Julià, Manuel Martín, Miquel Bosch, Ramon Cabrinet. Especialment en aquest apartat han estat reiteradament citats alguns noms.

5. Més joventut; continuïtat; la subsistència i el bon rotlle; tornar a gaudir del xalet de la Molina; com a mínim, que segueixi com fins ara; promoure més l'excursionisme entre el jovent; intentar mirar el futur amb perspectiva; confiança en el grup Rakxa; que s'animi més la gent entre 30 i 50 anys; que s'engresquin les noves generacions; que creixin els socis; el futur és incert i està en mans dels joves; que trobi el seu lloc en les entitats del barri; arribar en plena forma als 100 anys. Ànim, que només en falten dotze!

N. C. I P.